

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การสร้างและต่อรองความหมายของ “ความเป็นล้านนา”

ในงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัย

(Construction and Negotiation of “Lanna-ness” in
Contemporary Thai Painting)

ชื่อผู้เขียน

นางสาวกษมาพร แสงสุวรรณ

(Miss Kasamaponn Saengsuratham)

แผนกวิชา/คณะ

คณะสังคมวิทยาและมนุษย์วิทยา สาขาวิชามนุษย์วิทยา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผศ.ดร. ยุกติ มุกดาภิจิตร

ปี

2553

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “การสร้างและต่อรองความหมายของ “ความเป็นล้านนา” ในงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัย” ศึกษาการต่อรองความหมายของ “ความเป็นไทย” ในโลกศิลปะไทย (Thai art world) ผ่านผลงานจิตรกรรมของกลุ่มศิลปินที่มาจากการเหนือ ผู้ศึกษาอาศัยกรอบความคิดเรื่องมนุษย์วิทยาศิลปะโดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวคิดชุมชนศิลปะ (art communities) และเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยเน้นการสัมภาษณ์ศิลปินเป็นหลัก ในช่วงเดือนพฤษภาคม 2552 ถึงเมษายน 2553

ผู้ศึกษาพบว่าโลกศิลปะไทยเป็นเวทีแสดงออกถึงคุณลักษณะต่างๆ ในสังคมไทย อาทิ ชาตินิยม ชนบทนิยม กษัตริย์นิยม และท้องถิ่นนิยม ในโลกศิลปะนี้มีกลุ่มคนและองค์กรต่างๆ อาทิ รัฐ ภาคเอกชน ตลาดและการค้าศิลปะ แกลเลอรี่ ตลอดจนตัวศิลปินเอง เข้ามาร่วมซึ่งความหมาย “ความเป็นไทย” ศิลปะที่แสดงภาพด้วยแทนดินแดนความเป็นล้านนาสืบถึงความเป็นไทยที่ประกอบสร้างขึ้นมาจากการแสวงหาต่างๆ ของวิถีชีวิต การที่ศิลปินไทยภาคเหนือหันมาหันไปกับภูมิธรรมท้องถิ่นของตนมาแสดงออกในผลงานศิลปะ แสดงถึงการทำท้าทายโดยตรงกับการครอบงำของวัฒนธรรมภาคกลางที่เป็นวัฒนธรรมกรุงเทพฯ และ “ความเป็นไทย” กระแสวงหลัก นอกจากนั้น “ความเป็นล้านนา” ที่ถูกนำเสนอผ่านจิตรกรรมไทยร่วมสมัยของชุมชนศิลปะนี้ยังต่อรองทางอัตลักษณ์กับงานทางศิลปะอื่นๆ ในโลกศิลปะนานาชาติ